

МЕТОДИ УНИКНЕННЯ ПЛАГІАТУ ПРИ НАПИСАННІ НАУКОВОЇ РОБОТИ

Стрімкий розвиток науково-технічного прогресу сприяє суттєвому розширенню інформаційної бази, що використовується загалом для покращення життя населення. Разом з тим збільшується кількість інтелектуальних правопорушень, що пов'язані із запозиченням чужих ідей, думок тощо. Для забезпечення недоторканності авторського права доречним є проведення політики антиплагіату, що полягає в забезпеченні захисту і охорони прав та інтересів авторів творів.

Плагіат за своєю формою являє собою спосіб незаконного використання матеріалів іншого автора у своїй роботі без вказання джерела запозичення, тобто це фактичне привласнення чужих ідей та пропозицій. Найчастіше ця ситуація виникає внаслідок незнання методів уникнення плагіату та правил оформлення думок інших авторів при оформленні результатів наукових досліджень.

Існують такі способи уникнення плагіату:

1. Переказ – спосіб передачі інформації через переказування фактів своїми словами. Необхідно зауважити, що при вживанні більше двох слів поряд з оригінального джерела інформації необхідно використовувати лапки як основний інструмент цитування.

2. Цитування – використання в науковій роботі дослівного висловлення іншого автора для ілюстрації тези, підтвердження того чи іншого припущення, заперечування якогось аргументу (цитата).

3. Резюмування – наведення кінцевих результатів дослідження у вигляді констатуючих висновків, що спираються на ідеї інших дослідників.

Таким чином, використання посилань на джерела, які використовуються при написанні наукової роботи, є важливою умовою уникнення плагіату та захисту і охорони прав та інтересів авторів творів.

О. В. Семенцова

АКАДЕМІЧНА ДОБРОЧЕСНІСТЬ – ЗАПОРУКА ЯКОСТІ ОСВІТИ

Останнім часом все більше актуалізуються питання академічної доброчесності. Звертаючись до законотворчих та нормативних актів, бачимо, що нормотворець дає тлумачення академічної доброчесності, як «сукупності етичних принципів та визначених законом правил, якими мають керуватися учасники освітнього процесу під час навчання, викладання та провадження наукової (творчої) діяльності з метою забезпечення довіри до результатів навчання та/або наукових (творчих) досягнень».

Видається доцільним акцентувати увагу на тому, що дотримання академічної доброчесності є не тільки обов'язковою складовою виконання наукової частини роботи науково-педагогічного персоналу, але і в тій же мірі має відношення і до виконання організаційної та методичної роботи і полягає в доброчесності підготовки навчально-методичного забезпечення комплексу дисциплін; викладання лекційного матеріалу та практичних / лабораторних занять; виконання організаційної роботи тощо.

Аналізуючи законотворчі норми та роботи науковців (Е. Льофстрьом, Т. Тротман, М. Фурнарі, К. Шепард, Кен К. Вонг, Б. Гілмор, Т. Фішман), можна зазначити, що до порушення академічної доброчесності призводять оманливі дії та/або змова, які можуть набувати таких форм, як академічний плагіат, самоплагіат, фабрикація, фальсифікація, списування, хабарництво, необ'єктивне оцінювання, фасилітація (допомога або виконання роботи за іншого), дублювання, видавання себе за іншого.

Очевидно, що академічна доброчесність кожного учасника освітнього процесу є базовою умовою якісної освіти.

Дотримання академічної доброчесності передбачає створення кодексу честі навчального закладу, патерналізм етичних норм академічного середовища та поваги до наукового дослідження, високий рівень внутрішньої культури та свідомості, боротьбу з плагіатом, антикорупційні заходи.

І. В. Волохова

ПЛАГІАТ ЯК СОЦІОКУЛЬТУРНИЙ ФЕНОМЕН

Плагіат розглядається як специфічна форма комунікативно-мовної дії у сфері наукової комунікації. Під плагіатом (від лат. *plagio* – викрадаю, *plagiatus* – викрадений) розуміється оприлюднення (опублікування), повністю або частково, чужого твору під іменем особи, яка не є автором цього твору. За українським законодавством тягне за собою кримінальну відповідальність (ст. 176 Кримінального кодексу України).

Феномен плагіату, при всій однозначності визначення його суті як літературного злочинства, є далеко не однозначним з точки зору процедур його виявлення і відмежування від інших форм запозичення чужої інтелектуальної власності. Так, плагіат потрапляє в точку перетину багатьох проблем, що вивчаються міждисциплінарно. В аналізі цього явища слід розділяти як внутрішньонаукові чинники, що породжуються особливостями пізнавального процесу, так і зовнішні по відношенню до науки підстави для плагіату.